

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po pošti, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vplačilne naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od pesterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je v Knafovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnštvo pa v pritličju. — Upravnštvo naj se blagovoljivo pošilja naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Židovsko-klerikalno lo-povstvo.

Meseca marca lanskega leta smo mi razkrili velik škandal. Stvar je bila naslednja:

V Črnomlju je umrl župnik nemškega viteškega reda Klemenčič Ta duhovnik je bil pri zavarovalnici »Feniks« zavarovan za slučaj smrti za večjo vsoto. Ko je Klemenčič vstopil v nemški viteški red, je seveda storil predpisano obljubo. Ta obljuba je pač tako, kakor prisega. Po tej prisegi je bil Klemenčič vezan, da pripade po njegovi smrti vse njegovo imetje nemškemu viteškemu redu, kajti tudi omenjena zavarovalna vsota.

Klemenčič je umrl in postavna oblast — to je sindikat nemškega viteškega reda — je prevzela izvršitev zapuščinske razprave. Pri tem je zapazila, da je izginila rešena zavarovalna polica.

Sindikat nemškega viteškega reda je takoj prepovedal zavarovalnici »Feniks« izplačati zavarovano vsoto na polico umrlega Klemenčiča, ker pripada ta vsota nemškemu viteškemu redu in nima nihče drugi pravice do nje.

Prav takrat, ko je izšla ta prepoved, namreč 10. septembra 1901. je kancelar knezoškofijskega ordinarijata v Ljubljani, Jos. Šiška, predložil v imenu tega ordinarijata zavarovalnici »Feniks« Klemenčičevo polico in je zahteval, naj se ordinarijatu izplača zavarovana vsota.

»Feniks« seveda vsled prejete prepovedi ni izplačal ordinarijatu zahtevane vsote, nego je nemškemu viteškemu redu naznanil, da je Klemenčičevo polico prezentiral škofijski ordinarijat v Ljubljani.

Do meseca marca 1904. do tistega časa, ko smo mi razkrili to zadevo, torej poltretje leto, je trajal med nemškim viteškim redom in med ljubljanskim ordinarijatom pre-

pir za to polico. Nemški viteški red ni preklical svoje prepovedi, nego je zahteval, da se mora ordinarijat umakniti. Končno se je to tudi zgodilo, in sicer vsled tega, ker smo mi to stvar v javnost spravili. Šele ko je prišla stvar po naši za slugi v javnost, se je škof vdal.

To je, na kratko povedano, jedro te zadeve.

Kako je prišla ta polica v roke knezoškofijskega ordinarijata?

Škof je na naš članek priobčil v »Slovenec« preponižno pojasnilo, v katerem je trdil, da je Klemenčič to polico podaril škofu oziroma ordinarijatu in jo izročil nekemu kaplanu, da jo odda na pristojno mesto.

Mi tega ne verjamemo. Klemenčič sploh ni imel pravice podariti komurkoli to polico, nego je imel dolžnost, to polico zapustiti nemškemu viteškemu redu. Klemenčič je bil pri vstopu v nemški viteški red na to prisegel in kdor trdi, da je Klemenčič to polico daroval ordinarijatu, ta dolži mrtvega moža, da je še v smrtni uri, v trenutku ko se je pripravljal, da stopi pred večnega sodnika, prelomil svojo slovesno prisego.

Mi ne verjamemo, da je Klemenčič prelomil svojo prisego, da je v smrtni uri storil lumparijo in poskusil ogoljufati nemški viteški red, tem manj, ker je kot član tega reda vedel, da uredi redovni sindikat zapuščino in pride torej na vsak način na sled dotični polici.

Sindikat nemškega viteškega reda je tudi po Klemenčičevi smrti izrečno zastopal stališče, da je bila Klemenčiču polica ukradena in to je tudi edino verjetno.

Tozadevni naš članek je izšel 12. marca 1904. Skoro vsi evropski listi so prinesli posnetek, prvi so bili seveda graški listi, ki imajo v Ljubljani svoje stalne sctrudnike, in za graškimi so prišli drugi listi.

Tudi na Dunaju izhajajoči židov-

ski list »Die Zeit« je priobčil tako notico, in sicer jo je posnel ne iz našega lista, marveč iz graške »Tagespošte«. Dotična notica je bila pa slabo stilizirana. Med tem, ko smo mi le pisali, da je Šiška v imenu knezoškofijskega urada predložil Klemenčičevo polico, je »Zeit« sestavila dotično notico tako dvoumno, kakor da bi bil Šiška sam ukradel to polico, oziroma hotel v svoj žep pobasati denar.

To je dalo Šiški povod, da je vložil proti »Zeitu« tožbo radi žaljenja časti. »Zeit« se je obrnila do nas in nas milo prosila pomoči. Mi smo glavnemu uredniku »Zeita«, dr. Kannerju, takoj pisali, da tega, kar je on pisal v svojem listu, ni nikdar bilo v »Slovenskem Narodu«.

Nato nas je začel pravni zastopnik »Zeita«, odvetnik dr. Gustav Harpner, bombardirati z dopisi in prosjaiti, naj mu gremo na roke, da se reši te tožbe. Mi mu nismo mogli drugega stori, kakor da smo mu podali podatke, ki dokazujejo resničnost tega, kar smo mi pisali, tega pa še poskusili nismo dokazati, kar je pisala »Zeit« glede Šiške, ker tega sploh ni bilo v našem listu.

Že tódat smo bili na jasnem, kaj hočejo klerikalci v Šškovo tožbo. Tožili so samo »Zeit« in nobenega drugega lista, ker je imela ta napaden posnetek iz našega lista. Tistih listov, ki so imeli pravilne posnetke, se klerikalci niso upali tožiti.

Spravili so se na »Zeit«, ker so vedeli, da vsled omenjene dvoumne stilizacije pri tem listu najprej dosežejo tako izjavo, ki bi jim mogla na Slovenskem kaj koristiti, in zato se jim je sploh šlo. Ko bi jim bilo za čisto resnico, bi bil škof Jeglič nastopil kot tožnik, kajti škof je šef in gospodar knezoškofijskega ordinarijata, med tem ko je Šiška samo njegov

uradnik, samo izvrševalec njegovih ukazov. Mismo udarili po škofu, in tisti listi, kiso prinesli pravilne posnetke iz našega članka »Grazer Tagblatt«, »Neues Wiener Tagblatt«, »Wiener Allg Zeitung« »Neue Freie Presse« — so tudi prijemale škofa, ker je škof odgovoren za vse čine ordinarijata in ne njegov pisar Šiška. Toda teh listov škof ni tožil, niti Šiška, nego je Šiška tožil tisti list, ki je pisal nekaj drugega, kakor smo pisali mi.

Kakor rečeno, smo mi dr. Kannerju, ko se je obrnil do nas, takoj pisali, da tega, kar je poročala »Zeit«, ni bilo nikdar v našem listu. Vzlic temu nas je »Zeit« prosila za podatke v svrhu dokaza resnice, češ, morda pride vendar kaj takega na dan, da bi se mogla braniti proti Šiški.

»Zeit« se je ognila sodni obravnavi s tem, da je priobčila izjavo, ki je prav karakteristična za podli značaj teh čifutov. »Zeit« izjavlja, da ni najmanjšega poudara, dvomiti nad poštenostjo kancelarja Šiške. V tem ozru izjavi ni ugovarjati, saj tudi mi nismo Šškove poštenosti v dotičnem članku napadali. Prava čifutska lumparija pa je trditve, da je bila »Zeit« zapegljana po našem listu. »Zeit« sploh ne dobiva našega lista in dr. Kanner nam je sam pisal, da »Zeit« dotičnih notic ni posnela iz našega lista, marveč iz »Tagespošte«. »Zeit« je podpisala to izjavo in je storila lumparijo, edino le, da se ubrani obravnave in stroškov. Storila je to, ker stoji sploh na najnižjem nivoju. V pravdi dr. Ganzl proti »Zeitu« se je pokazalo, kaka banda je zbrana okrog tega lista in da je ta banda zmožna za vsako infamijo. Tudi sedaj je »Zeit« storila infamijo, ko je po želji klerikalcev podpisala izjavo, s katero svojo lastno krivdo vrača na nas.

»Slovenec« je to izsiljeno izjavo z veseljem priobčil. Ko bi bilo škofu za resnico in za pravico, bi ne

bil smel nikdar privoliti v tako poravnavo, nego bi bil moral Šiško prisiliti, da bi ne bil odstopil od tožbe, marveč zahteval sodno obravnavo. Pri taki obravnavi bi se bila takorekoč pred vse Avstrijo pojasnila cela ta zadeva in ves svet bi bil spoznal, kaj je na njej. Če se ni zgodilo nič nedopustnega — zakaj ni Šiška zahteval obravnave, saj mu je moralo vendar biti več na tem, da se polna resnica sodno dožene, kakor da dobi tako klavno zadoščenje. Pri tej aferi je Šiška najmanj tangiran, a imel je dolžnost se ozirati na škofa. Samo sodišče je kompetentno izreči o tej stvari sodbo. Toda Šiška se ni upal zahtevati obravnave. Šiška se je ne za svojo osebo, pač pa za druge bal, da bi se ta zadeva pred sodiščem obravnavala in zato ni iskal izreka sodišča marveč se zadovoljil z enostransko izjavo odgovornega urednika čifutske »Zeit«.

Kaj hočemo še več? Tožba Šiška je bila zvijača in izjava »Zeit« je lumparija — stvar, za katero se gre je pa še vedno tam, kjer je bila, in še danes trdimo to, kar smo trdili v svojem članku od 12. marca 1904.

Da je pa »Zeit«, podel in obrekljiv list, to se pokaže, ko bo obravnava o tožbi bivšega ministrskega predsednika Körberja in dunajskih veletržcev Guttmanna in Mauthnerja proti temu listu.

Vojna na Daljnem Vstoku. Dnevno povelje carjevo na armado in mornarico.

Car Nikolaj je izdal na svojo armado in mornarico tole dnevno povelje:

Port Artur je pal v sovražnikove roke. Enajst mesecev je trajal obrambeni boj in sedem mesecev je bila junaška posadka ločena od ostalega sveta. Peščica ruskih mož je v nadi na skorajšnje osvoboditev vzdržala najljutejše nevale sovražnikove, bre-

LISTEK.

Režiser.

Med ljudmi, ki se zanimajo za gledališče, se dostikrat duje govorniki o režiji in o režiserjih, a največkrat se pokaže, da se ljudem niti ne sanja, kaj da je režiser in kakšna je njegova naloga. Da, dobe se časih celo igralci, ki tega ne vedo.

Pri nas se vobče misli, da je režiser tisti mož kateremu je odbor Dramatičnega društva poveril nalogo, da skrbi pri skušnjah in pri predstavah za vse ono, kar je za gladko predstavo potrebno. Sodi se, da režiser pazi, da ne pride nihče prepozno k skušnji ali k predstavi in da zapusuje tiste, ki se pregreše proti gledališkemu redu; da razdeli vloge in določi dekoracije; da pove, od katere strani morajo posamezni igralci nastopiti in na kateri strani zapuščajo oder; da skrbi za mir in spo- dobnost.

Tako si ljudje skoro splošno predstavljajo delokrog in pri nas se

res le prevečkrat vidi o predstave, ki opravičujejo to sodbo.

Toda to so docela napačni nazori.

Napačno je tudi mnenje, da je režiser samo pomočnik pisateljev in igralcev, samo nekaj reditelj, kakor imenujejo Hrvatje režiserja.

Režiser ni niti pomočnik pisateljev in igralcev, niti zastopnik avtoritete, niti polcaj in tudi ne samo reditelj — režiser je duša predstave in prvi umetnik na gledališču — oziroma mora to biti, ker drugače je vse delo le polovčarsko.

Služaj je nanesel, da sem čital spise Henrika Laubeja o dunajskem dvornem gledališču. Iz teh spisov sem spoznal, kaj je mislil Laube o režiserju in o njegovi nalogi in kako je Laube sam kot ravnatelj dvornega gledališča praktično delal.

Laube se je postavil na stališče, da ne eksistira gledališče niti za igralce, niti za pesnike in pisatelje. Igralci in pisatelji so mu bili ravno tako le organi in pripomočki za višji namen, kakor krojači, dekoraterji in mašinisti. Igralci in pisatelji seveda

niso bili z njim zadovoljni. Igralci hočejo vedno briljirati, hočejo biti vedno hvaljeni in hočejo veljati za začetek in konec dramatične umetnosti. Igralci žive v iluziji, da obstoji gledališče zaradi njih in kar divjajo, če ne najdejo pol metra dolgega slavospeva v listih. Pisatelji seveda tudi enako mislijo in smatrajo igralce le za svoje pomilne pomočnike. No, Laube je bil sirov s igralci in sirov s pisatelji, ker je bil ravno prepričan, da so eni in drugi le organi v dosegu dramatičnega vtisa. Namen gledališča je ljudi ali zabavati ali navdušiti, ali pretresti — igre, igralci, pisatelji, dekoraterji pa so sredstva v dosegu tega namena. Da je pisatelj prvo sredstvo, igralce pa drugo, to je gotovo, ali sredstva so vsi in nič več.

Pri nas seveda nimamo takih režiserjev. Mogoče, da imajo gospodje, katerih imena čitamo na listih, vse znanosti, ki so potrebne, ali že druge okoliščine jim onemogočajo, stori to, kar se zahteva dandanes od režiserja. Pred vsem nedostaja časa. Pravi režiser mora imeti časa, da preštudira

igro, da vse priredi tako, da se prepreči vsaka najmanjša disonanca, da je predstava povsem harmonična celota. Že predpriprave za tako vprizoritev so jako težke, a koliko se potem še pri skušnjah stori. Francoski »directeur de la scène« ne pusti igre na oder, če ni vse v najmanjših detajlih izbrušeno in izdelano tako, da je zagotovljen dramatični vtis. V to rabi časa. Na Francoskem se ni še nikdar nobena igra spravila na oder, če ni bilo prej 40 do 60 skušenj. Pri nas imajo igralci dve, tri, ali štiri skušnje in — hajd na oder. Da je pri takih razmerah nemogoča res harmonična, zaokrožena, lepa predstava, se samo ob sebi razume.

Rezen tega vplivajo neugodno še druge okolnosti: pomanjkanje dekoracij in kostumov, pomanjkanje moči za nekatere stroke in še marsikaj.

Kdor bi vedel povedati, kako bi se dalo omogočiti, da bi mogel igrati režiser pri nas tisto vlogo, kakor je treba, bi zaslužil zlato kolajno.

Rc.

Kako si stvarimo in ohranimo dobre in zdrave zobe.

Spisal dr. Edvard Bretl, zobozdravnik v Ljubljani.

(Dalje.)

Najboljša in najcenejša ustna voda je lahko raztopina kuhinjske soli v vodi (na čašo vode noževno konico soli). Če pa hoče kdo čutiti še hladilen okus, naj dodane tej raztopini kapljico metinega olja (Pfeffermünzöl).

Če je pa v ustih že kaj bolnega, je raba ustne vode pač umestna. V takih slučajih bo zobozdravnik sam poskrbel, da sestavi kaj primerne in popolne v obliki recepta.

Ako rabimo torej ustne vode, moramo vedeti, da s tem ne moremo preprečiti tvorbo zobne gnilobe. Edino sredstvo zoper to je in ostane, da se onemogoči tvorba kislin, kakor jo povzročajo med zobmi in v zobnih grbah zaostali jedilni ostanki. Kako pa se dajo ti ostanki kolikor mogoče popolnoma odstraniti?

Tu so nam razna sredstva na raz

vsa pomoči od zunaj je voljno pretrpela vse strahovitosti obleganja in vse moralne muke, ko si je sovražnik izvojeval uspeh za uspehom, in ni štedila niti krvi, niti življenja.

S ponosom je Rusija zrla na ta junška dela, ves svet se je v spoštovanju klanjal pred njihovim heroizmom, toda vsak dan so se bolj krčile njihove vrste. Boina sredstva so ob navalu vedno novih sovražnih sil pošla. Morali so završiti svoje junške čine, podleči premoči. Pokoj pepelu in večen spomin nepozabnim Rusom, ki so žrtvovali svoje življenje za obrambo Port Arturja!

Daleč od domovine ste iz ljubezni do carja in očetnjave umrli za sveto stvar matere Rusije. Vam živim večna slava in čast! Bog nebeški naj vam ozdravi vaše rane in vam podeli moči in potrpljenja, možko prestati tudi novo težko izkušnjo!

Naš sovražnik je smel in močan, neizrečno težak je ž njim boj, deset tisoč vrst daleč od virov naše moči. Toda Rusija je mogočna!

V svojem tisočletnem življenju je že prestala več težkih izkušenj in strahovitejših nevarnosti, a iz boja je še vsekdar našla novo prerojeno in okrepljeno in z novo močjo.

Naši neuspehi so težki. Obžalujemo svoje izgube, toda premostiti se ne damo.

Z vsi Rusijo verujem krepko, da bo skoro napočila ura naše zmage. Molim k Bogu, da bi blagoslovil meni zvesto in vdano armado in mornarico, da bi z združenimi močmi premagala sovražnika v čast in slavo matuške Rusije.

Ruski kozaki za hrbtom japonske armade.

Reuterjev urad poroča iz Tokija: Ruski konjeniški oddelki so se jeli jugozapadno od Liaojanga zelo živahno gibanje; docela očitno je, da nameravajo razdeljati železniško progo in nadlegovati Nogijevo armado, ki hiti na pomoč Ojami.

Poročilo iz glavnega taborišča na Liaotungu se glasi: V sredo dopoldne ob desetih so japonski konjeniški oddelki zapadno od Tangmase in jugozapadno od Liaojanga zadeli na štiri ruske kompanije. Vnel se je ljut boj, ki je trajal do pol trih popoldne. Rusi so bili z znatnimi izgubami odbiti.

V sredo so Rusi prodrli do železniške proge in jo razdeljali med Audačanum in Hajčengom, kakor tudi med Inkavom in Dačičavom.

Ko se je proga zopet popravila, se je znova uvedel splošni promet.

Istega dne je napadlo 2000 mož ruske konjenice Niučvang. Japonci so se sprva

umaknili, ko so pa dobili pomoč, so navalili na Ruse in so jih še zasledovali, ko je bilo oddano to poročilo.

Rusi so napadli tudi Niučiatung, a so bili takisto odbiti.

Kasneje je došlo še to le poročilo: Ruski oddelki, ki spadajo brez dvoma h konjenici generala Miščenska, so s 2. gardnim pehotnim polkom in s 12 topovi napadli japonski železniški komisariat v Niučiatungu, a so bili odbiti in so izgubili najmanj 80 mož.

V Tokiju je vest, da so se pojavili kozaki za hrbtom japonske armade in prodrli celo do morskobali pri Niučvangu, vojaške kroge silno presenetila in vznemirila. Sodi se, da je ta presenetljiva agilnost kosaških praporov znamenje, da prične general Kuropatkin že v nekaj dneh z ofenzivo.

Takisto pa se tudi pričakuje, da napad generala Miščenska na Niučvang in Niučiatung ne bo imel slih posledic. Ukrenilo se je baje vse, da se ruskim oddelkom, ki so izvršili napad, prepreči vrnitev proti severu. Sodi se tudi, da manevrirajo kozaki zapadno od reke Liao, da bi o pravem času mogli navaliti na železniško progo in upleniti težke topove, ki so se odposlali iz Port Arturja maršalu Ojami.

Boji pri Inkovu in Niučvangu.

Iz Tokija se poroča: Iz glavnega taborišča na Liaotungu se javlja, da so Rusi v četrtek zopet napadli Inkov, a so bili odbiti ter so se umaknili v Takoan, južno od Niučvanga. Na bojišču so pustili 62 mrtvecev in 6 ranjenecov. Sodi se, da so imeli več nego 200 mož izgube. V petek so Rusi napadli Niučvang, a so bili takisto odbiti.

Uničena japonska skladišča.

Iz Pariza se brzojavlja: »Agence Havas« poroča iz Tientsina: 500 kosakov je uničilo v Kaspanci pri Niučvangu vsa japonska skladišča provianta in streljiva.

Izgube obeh strank pri Niučvangu.

Glasom Reuterjevih poročil iz Tokija je bilo na japonski strani v boju pri Niučvangu ranjenih 15 mož, eden pa je pal, dočim se ruske izgube cenijo na 300 ranjenecov in mrtvecev. Japonsko skladišče streljiva baje ni bilo uničeno.

Baltiško brodogradništvo.

Poroča se iz Port Louisa: Parnik parobrodne družbe »Messageries Maritimes« je 12 t. m. došel semkaj ter izkrcal 4500 paketov za rusko baltiško brodogradništvo. Admiral Roždestvenski bo imel v celem, kadar dope na Daljni Votok, 75 vojnih ladij.

Japonske vojne ladje.

Z Nizozemskega se poroča, da so se japonske križarske pojavile na

severni obali otoka Borneo. Kabeljska svezna med Singaporom in Labuanom že 12 dni ne funkcionira in misli se, da so jo pretrgali Japonci. Japonske ladje se nahajajo baje tudi na zapadnem obrežju otoka Mauricij. Čuje se, da je Japonska kupila v Hamburgu nemški brzojavni parnik »Cesar Friderik« ter ga porabi za pomožno križarko.

Zasežen parnik.

Japonska torpedovka št. 72 je 12. t. m. zaplenila pri otoku Teušimo angleški parnik »Lethington«, ki je imel na krovu premog za Vladivostok, in ga spravila v Saseho.

Vrednost ruskega brodogradništva v Port Arturju.

Rusko je Slovo« cenil vrednost vojnih ladij, ki jih je izgubila Rusija v ti vojni na 100 milijonov rubljev. Oklopnice »Peresvjete«, »Pobjeda« in »Ristvan« so stale po 11 mil. rubljev; oklopnice »Poltava«, »Sebastopol« in »Petropavlovsk« po 9 mil. rubljev; križarke »Bajane« »Patlada«, »Novik«, »Bojarin«, »Džigit«, »Razbojnik« so stale skupaj 22 mil. rubljev; transportne ladje »Jenisej«, »Angara« in »Kazanka« so bile skupaj vredne 6 milijonov rubljev, križarke »Vсадnik«, »Hajdamak«, »Zabijaka«, »Babr«, »Giljak« in »Oivažnik« skupaj 5 milijonov rubljev, topničarka »Gremjaščik« 15 milj. in ako priračunimo še vrednost torpedovk, dobimo ogromno vsoto 100 milijonov rubljev, kolikor je stalo portarturško brodogradništvo ki sedaj počiva na dnu Rumenskega morja.

Državni zbor.

Dunaj, 15. januarja. V večerajšnjem ministrskem svetu se je sklenilo, da se skliče državni zbor na dan 24 t. m. Tosaedveni cesarjev rešrikt izide v jutrišnji »Wiener Zeitung«.

Štajerski deželni zbor.

Gradec, 14. januarja. V sinočnji seji je odgovarjal deželni glavar grof Attems na nekatere interpelacije. — Posl. Stiger je postavil prvi predlog v interesu svojih volilcev: naj deželni zbor posreduje pri vladi, da se davek na žganje zniža. Sprejeto. — Posl. dr. Ploj je poročal o predlogu glede novih odjemališč za štajersko sadje na ta način, da bi se ustanovile sadjarske zadruge, kakršna je že v Mariboru, da bi se v Egiptu odprlo trgovišče štajerskemu sadnemu moštu, kjer je lahko izpodrinuti nemško sadje in da bi se v Frankobrodu ustanovila avstrijska stiskalnica za sadje, kjer podelajo 10 do 20 vagonov našega sadja v mošt. Za kakovost štajerskega sadja je značilno, da se na berlinskem sadnem trgu prodaja za hesensko in prusko sadje ter se uvaža po znižani ceni. — Posl. Hrašovec je interpeliral zaradi pomanjka

nja političnih uradnikov, ki bi bili obeh deželnih jezikov zmožni.

Gradec, 15. januarja. V večerajnji seji je prišel na vrsto predlog poslanec dr. Jurtele in dr. Ploja zaradi temeljnih pizavov v Halozah, da naj se škoda preoceni ter se prizadejim posestnikom dá primerna podpora. Sprejeto. — Zelo dolga in ostra debata je nastala med klerikalci in socialnima demokratoma pri predlogu, naj se spremeni deželni volilni red, da se preprečijo zlorabe pri volitvah. — Potem se je sprejela sprememba lovskega zakona. — Nadalje se je sklenilo glede odškodnine poslancem, da dobe v Gradcu biva, joči poslanci za vsak dan 10 K, zunaj Gradaca stanujoči poslanci pa po 15 K povrnitev voznine za železnice od doma in nazaj za I. razred, ako se morajo voziti z vozom pa za vsak km 26 vin., končno pa še za dan, ko se vozijo v Gradec in vračajo domov 15 K diet. — Končno so se rešile še razne prošnje za podpore. Prošnja podpornega društva slovenskih visokošolcev na Dunaju se je viz principialnih vzrokov odklonila. Zgodovinsko društvo za slovenski Šajer je dobilo 200 kron podpore. Štajerskemu društvu za riborejo se je dovolilo 20.000 K podpore. — Nato je deželni glavar z običajnim ogovorom za sedanje zaključil.

O političnem položaju.

Praga, 15. januarja. Mladočeški izvršilni odbor je imel večeraj sejo ter je poročal posl. dr. Pacak o konferencah čeških poslancev z baronom Gautschem in o političnem položaju. Poročevalec je rekel, da je dobil vtis, da se politične razmere kmalu izboljšajo, ker program, ki ga je razvil Gautsch, jamči za normalno parlamentarno delovanje, četudi ni nišesar obljubil č-hom glede narodnostnih koncesij. Odbor se je nadalje izrekel proti stalnemu spravnemu odseku za Češko ter dal svojemu državnozbornskemu klubu proste roke.

Zahteve nemških mladičev.

Dunaj, 15. januarja. Nemški vseučilišniški sklicujejo na Dunaj drugo zborovanje vseh nemških visokih šol v Avstriji ter bodo zahtevali: samo nemške profesorje, odstranitev nenemških napisov v akademskih tabel, prepoved verskih zvez, svobodno prebajanje iz avstrijskih na pruska vseučilišča, naredba glede zagrebškega vseučilišča se mora preklicati ter ne sme zagrebška modroslova fakulteta nikoli biti enakovredna z nemškimi; proti ustanovitvi novih nenemških visokih šol najedločneje protestovati; zahtevati, da se v deželah, ki so nekaj pripadale nemški državnici zvezi, proglasi nemščina za državni in notranji uradni jezik, da se pri nameščenju v drž. službi upoštevajo v prvi vrsti Nemci, da ne sme nihče biti v javnem uradu, ki ni popolnoma večš nemščine itd. — Mladi gospodje so si vzeli zelo polna usta, a najbrže se jim bo zalelo.

Avstrijsko pristanišče v zapadni Indiji?

Dunaj, 15. januarja. Poroča se, da je imel tle dni minister za nanjih zadev, grof Goluchowski, konferenco s trgovinskim ministrom baronom Calom in poveljnikom mornarice, Montecuccolijem, glede nakupa pristanišča za trgovino in premog med Singaporejem in Hongkongom. Grof Goluchowski je prevzel nalogo, da po ovinkih poizveduje pri nizozemski vladi, ali bi hotela prodati Avstriji otočje Anambas, severno Singaporeja. Otoki merijo 673 km² ter imajo 3200 prebivalcev, mohamedanskih Malajcev.

Reforme na Ruskem.

Petrograd, 15. januarja. Vrhovni guverner v Moskvi, veliki knez Sergij je imenovan za vrhovnega poveljnika moskovskega vojaškega okrožja. Mesto vrhovnega poveljnika v Moskvi se ne zasede več, pač pa dobi Moskva mestnega poglavarja s pomočniki, kakršnega ima Petrograd. — Knez Galicyon, namestnik v Kav-

kazu, je odstavljen. Na njegovo mesto pride baje knez Mirsky.

Zmaga Combesovega ministristva.

Paris, 15. jan. Po zelo hudi debati, v kateri so nasprotniki svobodni-selne vlade strastno udrihali po Combesovem ministristvu, je končno zbornica izrekla zaupanje sedanji vladi ter odobrila program, ki ga je predlagal Combes za predstoječe zasedanje. Večina, s katero se je vladi izreklo zaupanje, je sicer namatna, le šest glasov, zato je še vedno možoče, da Combes tega ne bo smatral za zadostno zaupanje ter odstopi. Ker ni upanja, da bi mu sledila vlada z enako svobodnimiselnim in reformatoričnim programom, bi bil za Francijo odstop sedanje vlade nezaključna rana Combes sprejeti program obsega: reforme dohodninskega davka, ločitev cerkve od države, preskrbovanje za starost, dveletna vojaška služba.

Pruski državni zbor.

Berolin, 15. januarja. Državni kancelar, grof Bülow, je odgovarjal na pritožbe zaradi zatiranja Poljakov. Rekel je, ako bi velikopoljska agitacija hvaležno spoznala dobroto (?) pruske države, uvidela svoje brezupno početje ter odločila oročje, potem šele bi nastopil mir v mešoviti pokrajini. »Dokler pa se na nas strelja, streljali homo tudi mi, in sicer s tem izdatnejšim streljivom, čim neprikriteje razvija velikopoljska agitacija svoj skrajni namen.« — Potem se je razpravljalo o ručarskem štrajku ob Ruhri. Trgovinski minister je izrekel nado, da se štrajk poleže.

„Ljubljanski Sokol“.

„Ljubljanski Sokol“ je imel v soboto svoj občni zbor, katerega se je udeležilo nad sto članov. Zborovanje je otvoril starosta dr. Tavčar, poudarjaje, da je „Sokol“ tudi minolo leto znamenito napredoval. To je zlasti pokazal vsesokolski zlet. Ni ga društva na Slovenskem, ki bi bilo v stanu prirediti tako slavnost. Zasluga na tem sijajnem uspehu gre predvsem dr. Murniku ki je bil duša vse slavnosti. Govornik se je spominjal 70letnice častnega člana dr. Karla viteza Bleiweisa, ki ni dobil niti najmanjšega oficialnega priznanja, dasi se dobe še za mežnarske zasluge, in spominjal se je umrlih članov med njimi obč. svet. Škrjanca, ki še na smrti postelji ni pozabil „Sokola“. O društvenem delovanju v minoletem letu je poročal društveni tajnik dr. Fran Windischer. Iz njegovega jedrnatega, društveno delovanje vsestransko pojasnjujočega poročila je posneti naslednje: Leto 1904. je bilo za „Sokola“ izrednega pomena, ker je to leto praznoval svoje 40letnico s prireditvijo II. vsesokolskega zleta. Tako veličastne narodne slavnosti še ni bilo na Slovenskem. Uspeh je največjega narodnega pomena. Tudi v telovadskem oziru je imela slavnost znamenite uspehe. Ljubljanski Sokol si je pridobil pripoznanje vseh strokovnjakov, zlasti češkega sokolstva. Tehnični odsek, kateremu je stal na čelu dr. Murnik, je svoje delo mojstrski izvršil. Bodi izrečena topla zahvala obč. svetu in županu Hribarju, narodnemu ženstvu in ženskem telovadnemu društvu ter Blejcem in Postojncem.

Sad vsesokolsk. zleta je ustanovitev novih sokolskih društev. Ljubljanski Sokol je sodeloval pri sokolskih slavnostih v Brezicah, v Rožani dolini in v Gorici. Vaditelj Bojan Drenik pa hodi vsak teden na Jesenice in v Kamnik vodit telovadbo. Lani je začel izhajati „Slovenski Sokol“ ki izborne izpolnjuje svojo nalogo. Sokol je imel lani 530 članov; umrlo jih je 10. Povodom vsesokolskega zleta so se začeli sestanki načelnikov in vaditeljev, kar je velikega pomena za telovadbo. Končno je poročevalec izrekel „Glasbeni Matič“, „Slavec“ in „Ljubljani“ zahvalo za sodelovanje pri vsesokolskem zletu.

Poročilo je bilo sprejeto z živahnim odobravanjem. (Konec prilož.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 16. januarja.

— Slučaj brezsrčnosti.

Škof ljubljanski menda res nima srca, ali pa nima poguma, da bi se uprl svojim hudobnim svetovalcem, ki ga zapeljujejo, da neusmiljeno razpiše duhovniku njegovo župnijo, ne da bi imel gotove vzroke. Kako je z župnikom Bracetom naredil, se je pokaznilo pred kratkim. Drug slučaj se je pa zgodil istočasno s Bracetovim

polago. Najprej omenimo zobno ščetko ali krtačico!

Posebno važna je pravilna raba zobne krtačice, katera ne bodi ne premehka ne pretrda; nje oblika ni toli važna. Ščetine ne smejo biti pregozasto zasajene. Naj se ne snaži le zunanjo stran zob, ampak posebno oni del roba, ki žveči in melje in notranjo stran. Čisti naj se ne le sprednjih, ampak tudi zadnje zobe! Snaži naj se zobe ne le počez, ampak posebno še v smeri od zobnega mesa proti kroni. S tem se deloma tudi zobno meso obdrigne in nekako masira, kar proizvodi, da ostane napeto in zdravo. Rahlo, slabo gojeno dlesno bo začetkom nekoliko krvavelo, toda to naj ne oplašiti nikogar, ker krvavljenje kmalu preneha.

Slednjič naj se krtači še jezik. Začetkoma je sicer neprijetno, toda temu se vsakdo kmalu privadi.

Očiščena zobna ščetka se naj hrani na snažnem kraju na prostem, da se dobro osuši. Kakor velika je tudi korist zobne ščetke, ima vendar pomen le za destopne dele zobnega površja, da za brani tu razvoj gnilobe. Presledki med posameznimi zobmi pa se ne dajo očistiti niti z najboljšo ščetko. Po opazovanjih pa se je dogualo, da se pričlenja gniloba pri treh četrtninah obolelih zob

uprav med zobovi, tam kjer se zob s svojo površino dotika drugega zoba. Tu najgljje obtiče jedilni ostanke, ne da bi se jih moglo na navadni način odstraniti, naj še tako negujemo usta in zobe.

Te presledke med zobmi je mogoče temeljito očistiti le z zobniki (zobotrebci). Ko so se zobje na ta način otrebili, jih je treba izdatno z vodo poplajkniti, tako, da se voda sikaje večkrat med zobmi preceđi.

Tukaj menim seveda le zobnikov, ki so shranjeni na umivalni mizi, ne onih, ki so v jedilnih sobah gostilnic sploh na razpolago. Ta netaktna uporaba v prisotnosti drugih ljudi vzbuja opravičeno nejevoljo. Najboljši zobotrebec so iz gosjih peres (Federkiel) ker so dovolj tenki in vendar precej močni. Leseni se preneglo zlomijo, koščeni, zlati ali srebrni so pa predebeli. Na nekoliko težji, toda prav točen način se čisti zobe s svilenimi nitmi, s katerimi se lahko odstrani ostanke jedij med zobmi.

Priporočati je še nadalje dober zobni prašek, katerega predpiše zobozdravnik. Zobni praški imajo dvojni namen: prvič, da očistijo zobe mehničnim putem, in drugič, da naj napravijo v ustih se nahajajoče kisline neškodljive.

Večina zobnih praškov obstoja iz krednega prahu (Schlemmkreide) in magnezije z malo primesjo olja iz poprove mete. (Pfeffermünze), da se doseže prijeten okus. Karmin podeli praškom rdečo barvo, saharin pa sladki okus. To je vsa skrivnost. Vsi ostali dragi zobni praški v izdelanih škatljicah z blestečimi napisimi nimajo v sebi nič drugega, ali pa povsem podobne snovi. Ti zobni praški polnijo le žepce tovarnarjev. Kupi za 10 kr. zmlete krede (Schlemmkreide), dodaj morda še nekaj kapljice olja iz poprove mete in tako dobodeš najboljši zobni prašek, ki zadostuje za celo leto. A tudi to samo ob sebi neškodljivo čistilo se sme rabiti kvečjemu enkrat na dan. Kajti če se snaži 2—3krat na dan s praškom, kar se često dogaja, se utegne tekem leta zobna sklenina oddrgniti in obrabiti.

Varujte se onih zobnih praškov, o katerih se razglasa, da napravijo zobe blesteče bele; v teh praških so kisline, ki razkrajajo zobno sklenino (emalj). Ravno tako ni priporočati za vsakdanjo porabo praškov iz lipovega oglja ali plovca (Bimsstein), pepela smodk, prženega kruha in stolčenih ostrigovih lupin, ker so premočni in škodujejo sčasoma sklenini. Priporočljiva tudi niso zobna mila, oziroma zobne paste.

služajem z župnim upraviteljem [v. Volkom pri Sv. Lenartu. Pred 6 leti je nastavljal škof imenovanega duhovnika za župnega upravitelja v hrbovsko vas Sv. Lenart nad Škofjo Loko. Takrat je bil duhovnik g. Ivan Volk popolnoma zdrav. Ko je šel nekdanj obhajati v M. r. in vrh, se je prehladil v noge. Od tedaj ni bil več zdrav, vendar je opravljal svojo službo kolikor je mogel. Pomniti moramo takoj, da župni upravitelj Volk ni nikdar uganjal v svoji župniji tiste podivjane klerikalne politike, ki jo smatra večina duhovščine za svojo duhovno nalogo. Nasprotno je bil v svojih prizidih miren in priljubljen govornik. Bolezen v nogah mu je postala čisto hujša in večkrat ni mogel maševati. Sosedni duhovniki so ga skoro vsi pisano gledali, ker ni letal okrog ob času volitev. Pa kako naj bi letal sromak, ki ima bolne noge! Hodili so ga zato tožit škofu, naj ga penzionira. Pred štiri leti je škof res razpisal župnijo Sv. Lenart in le odločnemu nastopu župljanov se je vdal škof in pustil v miru g. Volka. Tako je visel nad Volkom vedno Damoklejev meč. Duhovščina v Selcu je pa neprenehoma hodila tožiti Volka k škofu. In res je škof pred 14 dnevi novič razpisal župnijo Sv. Lenart. Kaj bodo naredili z župnim upraviteljem Volkom, ne vemo. Grodo pa bi bilo, ako bi bolehnega moža, ki je mnogo več delal, kakor marsikateri politično razposani župnik, z malo plačo upokojili. Še grše pa bode, ako bo kateri duhovnik prošil za to službo. Najbolj krščansko bi bilo, da bi škof pustil g. Volka na svojem mestu, saj opravlja popolnoma dovolj svojo službo. Poznamo pa sedanje postopanje škofa in njegovih svetovalcev in skoraj že naprej vidimo, da bodo poglani župnega upravitelja v neprostovoljni pokop, na njegovo mesto bodo pa posadili kaknega strupenega duhovnika, ki bo bolj klerikalno politiko uganjal. Kaj duhovska služba, politika, to je prva stvar današnjim duhovnikom in škofu. Če se ne motimo, ima pri tem upokojevanju Ivana Volka precejšnjo besedo krščansko-socialni združbar dr. Krek. Tudi še to pristavljamo, da se nam neduhovnikom zdi škofovo postopanje v slučaju Bree in Volk — nasilno. Mi ju ne zagovarjamo kot duhovnika, temveč kot ljudje svoja sočloveka. Stotisočkrat pa se oddahnemo, da škof in duhovščina nima tistega vpliva na druge posvetne stanovne. Kakšno preganjanje in šikaniranje bi nastalo, ako bi se izročili drugi stanovni na milost in nemilost v oblast duhovščine? Izobraženstvo in omikance opozarjamo na te službe v duhovskih službah in jih v ta namenu opominjamo, naj sleherni izmed njih gleda, da ne bode pripomogel niti najmanj duhovščini, da bi lista dobila v posvetnem življenju in stanovih vpliv in moč. Vsa varuj zlato prostost, kaj najbolj mogoče!

— **Splošna in enaka volilna pravica.** Znano je, da kriče klerikalci na Kranjskem o splošni in enaki volilni pravici. Glavni udarci na velikem bobnu so: splošna in enaka volilna pravica. Pri tem na migavajo vedno na liberalce, češ, glejte jih, oni pa so proti splošni in enaki volilni pravici, kadarkoli se pokazuje, kako sleparijo uganjajo klerikalci s plošno in enako volilno pravico. Zdaj je strogo klerikalni »Primorski List« priobčil v svoji drugi številki iz peresa dr. Pavlice zvito sestavljen članek, v katerem se obrača proti tisti splošni in enaki volilni pravici, za katero se toliko ogreva in toliko hobna njegov bratšč ljubljanski »Slovenec«. Na koncu pravi: »Podrejenost in neenakost v izvrševanju volilne pravice torej ne nasprotuje razumu ali kakemu naravnemu zakonu. V tem se motijo temeljito oboževalci ljudske volje. Splošna in enaka volilna pravica se sploh ne da zagovarjati s tega stališča...« In pri »Slovencu« se vendar toliko poudarja »ljudska volja«, vse za ljudstvo, ljudstvu pravico, splošno in enako volilno pravico, kričijo posveščeni sejmariji in pismouki okoli Šenklažva v Ljubljani — dr.

Pavlica v Gorici pa piše tako pomisljivo proti takemu razgrevanju. Kto ima prav?... Vidi se, da tiči v klerikalnem »boju« za splošno in enako volilno pravico mnogo sleparstva.

— **Kakor stekel pes se zaganja v zadnjem času »Slovenec« v kranjskega c. kr. okrajnega glavarja g. Alfonza Pirca.** Gospod glavar je v sten, neumorno delaven, za napredok svojega okraja vnet in docela nepristranski uradnik, ki živi le svojemu poklicu in se pri svojem uradovanju drži le strogo postave. Bliž človek je, ki namenoma še ni komur ni storil kaj žalega, vljuden je in doberhoten napram vsaki stranki, a kljub temu ni našel milosti pri izvestnih ljudeh. Ima namreč eno veliko napako: bratrance je deželnega poslanca Cirila Pirca? Ker slednjemu ne morejo do živga, se gaj s svojimi umazanimi rokami p. glavarju Toda gospod okrajni glavar Pirc stoji previsoko, da bi ga mogli zadeliti pljuski iz klerikalne gnojnice. »Slovenčev« neosnovani in podli napadi na kranjskega okrajnega glavarja ne dosežejo niti zaničevanja dostojnih ljudi, pač pa vzbujajo surovost »Slovenčevih« obožnikov gnus celo pri — klerikalnih. S tem je povedano vse!

— **„Glas Svobode“**, izvrstni narodni in napredni list, ki izhaja v Chicagu kot glasilo svobodomiselnih Slovencev v Ameriki, prijavlja dopis iz Zatičine, ki obsega polno bridkih pritožb proti cisterciencem. Kakor znano, je cesar Jožef zaprl zatiški samostan in cisterciance razgnal. Pred nekaj leti so se soper vrnili ti menihi v stari samostan. Že tedaj smo prorokovali, da se bodo ljudje še kesali, da se tej naselitvi niso ustavili. Zdaj se kaže, da smo imeli prav. »Glas Svobode« poroča, da se menihi ne renehoma pripravajo s svojimi sosedi in da tožarijo kmete za najmanjšo stvarco. Lokomni so tako, da še erkovine ne dajo iz rok. Nedavno t-ga jim je pognjal konj. N so ga pa dali konjaču, marveč se konja odrli, dali kožo v stroj, meso pa skuhali v velikem kotlu. Zato je sodnija naložila menihom primerno kazen. Škoda, da se ne ve, komu so dali menihi jesti tisto skuhano erkovino.

— **Repertoar slov. gledališča.** Jutri se v prizori drugič nova opera »Mignon«. Ker je vsled tega, da se je morala poslednja predstava te opere odpovedati, jutrišnja predstava opere »Mignon« zopet na »p« oziralo se bo na to, da prihodnji reprizi prideta na »nepar«. — V četrtek, dne 19. t. m., je prvo gostovanje Andrije Fijana, in sicer v vlogi »Hamleta«. Gospod ravnatelj Fijan, ki šteje ravno Hamleta med svoje najboljše vloge, želel je sam v tej vlogi prvi nastopiti pred slovenskim občinstvom in gotovo bode vsakdo rad porabil priliko, spoznati hrvatskega umetnika, ki zasluženovelja za prvega dramatičnega umetnika na slovanskem jugu. Gostovanje se nadaljuje in završi v soboto, dne 21. t. m.

— **Slovensko gledališče.** Včeraj se je tretjič predstavljal »Martin Krpan«. Gledališče je bilo nabito polno. Ljudje so se kar trgali za vstopnice, med predstavo pa je bilo toliko ploskanja, da je po gledališču kar gmelno. Izro je spisal Fran Govekar. Bilo je popolnoma nepotrebno, da se je skrtil za psevdonim »Martin Krpan« sicer ni dramatičen umetnik, ali vzelo temu radi priznavamo njega pomen za slovensko gledališče. Z igrami kakor so »Rokovnjače«, »Deseti brate«, »Legionarji« in »Martin Krpan« se je namreč posreželo pridobiti za obisk gledališča take sloje, ki prej več noma niso hodili v gledališče. S temi igrami se je za gledališče vzgojil povse nov publikum in to je v vsakem oziru važna pridobitev.

— **Glasbena Matica.** Pevski zbor »Glasbene Matice« je sinoči priredil zabavni večer v veliki dvorani Narodnega doma. Zbralo se je toliko občinstva, da je bila dvorana natlačeno polna. Moški oktet je pel dve pesmi, mečani oktet pa eno, in sicer tako precizno in umetniško dovršeno, kakor smo to navajeni pri članih pevskega zbora »Glasbene Matice«. Uprizorjena burka »Mesalina« je vzbudila mnogo

smeha in gre damam in gospodom, ki so sodelovali, vse priznanje. Istotako se je jako dobro obnesel komični pevski prizor »Zanikra deteljica«. Zlasti so ugajali času primerni kupleti. Družvena godba je marljivo svirala. Po izvršenem programu se je razvil jako animiran ples.

— **Akademije** redna odborova seja je v sredo 18. t. m. zvečer v hotelu Ilirija. — Prihodnjo nedeljo 22. t. m. prične g. dr. Ivan Robida, or dinarij blaznice na Studencu, s serijo predavanj »o higijeni«. Predavanja se bodo vršila redno vsak teden ter bodo obsegala vse strani zdravoslovja. Gosp. predavatelj boče svoja predavanja podpirati z demonstracijami, eksperimenti in skioptičnimi slikami. Opozarjamo torej že danes sl. občinstvo, zlasti pa starše in pa tudi dijaštvo na ta kakor zanimiva tako aktualna predavanja.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima v sredo dne 18. t. m. ob polu 6 uri zvečer na okulistnem oddelku deželne bolnice redno mesečno zborovanje. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. O radju in vplivanju na oko. Primarij dr. E. Bloč. 3. Demonstracija. 4. S udajnosti.

— **Zabavni večer.** Udeležniki tečajev za konstruktivno perspektivo in udeležnice javne risarske šole za dame na tukajšnji c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli prirede v sredo, dne 18. t. m. ob 8. uri zvečer, v Fantinijevi restavraciji zabaven večer, na katerega so povabljeni tudi sorodniki vseh udeležnikov.

— **Deželna vinska klet.** Prihodnjo sredo dne 18. t. m., ne bo vinske pokušaje vsled nabave novih, pa še ne pravočasno dospelih jvinskih uzorcev.

— **Iz Šiške.** Zanimanje za šiškega »Sokola« raste od dne do dne vedno bolj. Tudi narodno ženstvo zasleduje delovanje »Sokola« ter se sanja za njegov napredok. To kaže dejstvo, da je kot prva ustanoviteljica poslala »Sokola« velečelna gospa Marija Burgarjeva 50 kron, da si njen gospod soprogočlan vseh narodnih društev. Upamo, da bode še nadalje ne samo gmotno, ampak tudi moralno podpirala »Sokola«. Ta iz lastnega nagba storjeni korak zavedne rodoljubkinje naj bi našel mnogo posmehovalk med šišenskimi narodnimi ženstvom.

— **Novo društvo.** Na Ježici se je ustanovilo novo pevsko in bralno društvo »Straža ob Savici«. Društvo bode imelo m-šani zbor.

— **Požarna bramba Brdo.** Veselica tega društva bo v gostilnici g. Josipa B-uca v Lukovici, ne g. Škofica v Prevoših.

— **„Narodna čitalnica“ v Zalcu.** Pri glavni skupščini dne 7. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor: Anton Petriček, predsednik, Fr Goričan, namestnik, Ludovik Uratarič, tajnik, Franc Pristovšek, namestnik, Ivan Zupanc, blagajnik, Alfred Burdych, namestnik, Rajko Vređer, knjižničar, Josip Sirca in Franc Nidorfer, odborniki.

— **Ponesrečil je v c. in kr. smodnišnici v Kamniku delavec Jan. Pogačnik.** Stroj mu je odtrgal prst na roki. Pogačnik je oskrboval dva stroja.

— **Požar.** To noč (od 14. na 15. januarja) je uničil požar posestniku Martinu Pangeriču na Ponikvi (ozir. predvsi Služevka), občina Velika Dolina, hišo in vsa gospodarska poslopja, rešili so samo živino, obleka pa jim je zgorela. Vnel se je tudi poleg sto ječi vinski hram Martina Bajsa, ter pogorelo tal, vse vino, nad 40 hektolitrov, je izteklo. Škode imata Pangerič kakih 3000 in Bajs nad 2000 kron. Zavarovan ni bil nobeden. Kako je požar nastal, še ni znano.

— **Ponesrečila je 83 letna Marija Tavčar** iz S-lca. ko je šla na studenec po vodo. Padla je v studenec in se zadušila.

— **„Tržiški Sokol“** priredi dne 21. t. m. v gostinjskih prostorih A. Perneča veselico, pri kateri bo svirala godba na lok. Vstopnina za nečlane 50 v., za člane v sokolski obleki 40 v. Godba prosta.

— **Morilec delavca Smukavca** v B-hinjski B-stroji, Josip Jurčič 22 let stari čevljarški pomočnik, doma iz Jalsan, okraj Voloska, je 6. t. m. v preiskovalnem zaporu v R-dovljici vsled trdopolnega prizadevanja preiskovalnega sodnika priznal, da je na Smukavca ustrelil štrikrat iz samokresa, katerega mu je kupila Smukavčeva žena ter ga pripravila do tega, da je usmrtil njenege moža. Polag Jurčiča je v preiskovalnem zaporu v R-dovljici tudi žena Smukavčeva in njen pravi ljubimec Lovrenc Vređer, doma iz Cerkljan pri Kranju. Nadaljna preiskava bo dognala gotovo še zanimive reči, ki so se godile v zvezi te lepe tragedije.

— **Štrajk kamnosekov v Nabražini.** Piše se nam z Nabražine: Vesti, da tebejo med pod-

jetniki in med delavci pogajanja, da bi se doseglo sedinjenje, niso ute mljene. Delavci bi se radi pogodili in sporazumeli s podjetniki, ali večji podjetniki, ki nimajo silnega del, tega nečejo. Mali podjetniki so se ustrašili, da pojedejo delavci v druge kraje in da ostanejo njih podjetja bojkotirana; spoznali so pa tudi, da se hočejo veliki podjetniki pri tem štrajku iznebiti konkurence in male podjetnike uničiti. To je vzrok, da je med podjetniki samimi nastal razpor. Neki klesarski podjetnik, ki dela ves čas stavke, ne da bi se bili delavci uprli, hoče vse štrajkujoče delavci najeti na delo. Delavci upajo tudi, da dobe od Zveze avstrijskih kamnosekov na Dunaju podporo, da napravijo lastne delavnice in da bodo mogli sami sprejemati naročila na dela. Brččas se bodo mali podjetniki organizirali proti velikim. Mnogo delavcev je že zapustilo Nabražino. Delavci zahtevajo, naj se sprejemajo na delo samo organizirani delavci, češ, da jim ne bodo kalabresi odjedali kruha. Italijanski gospodarji pa tega nečejo privoliti. Gospodarjem-domašinom je svetovati, naj nikar ne zaupajo tujcem. — Slovenski opazovalec.

— **Garnizijske spremembe pri graškem voju.** Veliko začudenje zbuja premestitev 8 lovškega bataljona iz Trbiča. Bataljon se tako razkosa, da pride po ena stotinja v Koče, Muta, Gor. Dravograd in Kortino. Tudi iz B-ljake odide 9 lovski bataljon, zato pa se namestita na križišču glavnih prehodov v Italijo, Maribor in Predil, dva cela bataljona lovcev.

— **Celjsko pevsko društvo** priredi 22. t. m. v Narodnem domu v Celju predstavo burke »Rezervistova svatba«.

— **Krivoopisnica.** Okrožno sodišče v N-vem mestu je obsodilo terojalko Terezijo Gregorčičovo na 6 mesecev težke ječe in sicer radi krivega pričevanja pod prisego.

— **Akad. tehn. društvo „Triglav“** v Gradcu ima 4 izvenredni občni zbor dne 17. t. m. ob 8 zvečer v društvenih prostorih.

— **Nemci med seboj.** Dvanajst najvplivnejših graških občinskih svetovalcev, ki so odložili mandate, so izdali obenem oklic na svoje volilce, v katerem utemeljujejo izstop. V oklicu pravijo, da je župan dr. Graf kriv nerednosti v občinski upravi, da nima iniciativ, takta in energije itd.

— **Iztknil je je.** V soboto ponoči ob 1/1 je patruloval policijski stražnik J. Jezovešek po Dunajski cesti. Ko je prišel od Sv. Krištofa do Dovožne ceste, je zaslišal v temi na Dovožni cesti neko stokanje, nakar je šel tskoj pogledat, kaj da je. Ko je šel kakih 15 korakov po Dovožni cesti, je padel od smeri, kjer je bilo stokanje, pred njega kamen. Stražnik je takoj potegnil sabljo in se približal dvema moškima osebama, ki sta stali v temi. Ker ni bilo nobene druge žive duše v bližju, se je stražniku takoj zasvetilo, da sta ga le ta dva s stokanjem nalašč izvabila v temo, da bi ga bila okamnjala. Ta si pa v nevarnem položaju ni premišljal dolgo, ampak je s sabljo enega izmed nju korenito oplazil, kar jima je vzelo pogum do nadaljnega kamnanja in sta jo ubrala, kar so ju nesle pete. D-štnik, ki jo je dobil s sabljo po grbi, pač ne bode imel več veselja v temi »stokati« in naj brže stoka sedaj doma, misleč si, da je boljše par dni pod oedejo, kakor pa par mesecev za zidom.

— **Zopet poneverjenje.** Pred kratkim smo pogrešli na Dunaju pošnega uradnika, Žida Abrahama Perlmuttera. Čudno se jim je pa do zdevalo, ko je primanjkovalo z njim le 184 K 20 vin. denarja, da bi se bil polastil te neznanne svote in zapustil službo. Ko so pa preiskovali še dalje, so prišli na to, da je Perlmutter poneveril dve denarni piami češke steklaste akcijske družbe, v katerih je bilo 15000 K denarja. No, tudi to je mala svota in se mogoče pokažejo še nadaljnji nedostatki. Perlmutter je oženjen, rojen 1. novembra 1870 v Kalnički na Gališkem in ima pristen židovski tipus.

— **Ročni voz ukraden.** V soboto zvečer je neznan tat ukradel trgovcu Ševarju na Sv. Jakoba trgu izpred prodajalne nov, še neokovan ročni voziček.

— **Izkaz posredovalnega odseka „Slovenskega trgovskega društva Merkur“.** Iščajo se: 4 pomočniki mešane stroke za deželo, 2 pomočnika špecerijske stroke za Ljubljano, 1 kontorist za Trst, 1 kontorist za Gradec, 1 zastopnik za neko trgovino s kavo v Trstu, 1 učenc za deželo. — Sužbe iščejo: 1 pomočnik manufakturne stroke, 2 pomočnika špecerijske stroke, 7 pomočnikov špecerijske in železninske stroke, 12 pomočnikov mešane stroke, 3 kontoristi, 1 kon-

toristinja, 2 blagajničarki oziroma prodajalki.

— **Hrvške novice.** V Metkoviću se finančni stražniki usmrtili nekoga človeka ter ranili župnika Vasiljeviča iz Gradinčev pri Mestaru ter še nekoga drugega človeka. Vzrok spopada še ni pojasnen. — Oboliel je posl. dr. Fr. Vrbančič. — Nova banka se je ustanovila v Oseku.

— **Najnovejše novice.** — Turška ima denar. Turška vlada je naznanila ruskemu poslanstvu, da ima na razpolago popolno vojno odškodnino od rusko turške vojske v znesku 350.000 funtov. Denar je posodila otomanska banka.

— Dr. Luegerjeva meščanska garda. Namestništvo je sicer dovolilo ustanovitev meščanske garde, čr-talo pa je v pravilih namen garde: »da pri nemirih na najvišje povelje ali na ukaz oblasti zopet napravi mir in red.« Meščanska garda bo smela samo — svetiti pri procesijah.

— Najbogatejša nemška nevesta. Berta Krupp, hči znanega milijonarja, se je poročila z zdravnikom dr. Hackom.

— Za gospo pl. Hervay, ki je baje brez sredstev, da še zdravnike ne more plačati, prirede prihodnji mesec nekatere dramske umetnice na Dunaju predavanja.

Književnost.

— **Novo slovenske muzikalije.** »Glasbena Matica« je za društveno leto 1903/4 izdala nove muzikalije, in sicer: »Šest pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja«, katere je zložil Anton Lajovic, op. 5. in 35 slovenskih narodnih pesmi, katere je nabral, zapisal in harmoniziral Martin Bajuk. Lajovičevi sam svari obsegajo sledeče pesmi: 1) Zvečela je roža, 2) Mesec v izbi, 3) Več ne šumi rži, 4) Pesem starca, 5) Bajni vetri v polju, 6) Norčeva jesenska pesem. — Še tek m. januarja se bodo te nove skladbe pričele članom »Glasbene Matice« razpošiljati. D-vojajo se pri »Glasbeni Matici« v Ljubljani.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 16. januarja. Državni zbor se snide 24. t. m. Na dnevnem redu je poročilo o podpori po ujmah prizadetim posestnikom, rekrutni zakon in proračun za l. 1905. Iz prejšnjega zasedanja je preostalo še 182 nujnih predlogov.

Dunaj 16. januarja. Danes je bila dolga vrsta visokostojecih političnih oseb pri cesarju, tržaški namestnik princ Hohenlohe pa je imel dolgo konferenco z Gautschem.

Dunaj 16. januarja. Klerikalci so sinoči demonstrirali pred nemškimi ljudskim gledališčem, v katerem se je igrala protiklerikalna igra.

Pariz 16. januarja. V starosti 92 let je umrla mati prezidenta Loubeta. Vsled tega je demisijsa ministrstva odložena do srede. Combesov naslednik postane najbrž Rouvier.

Moskva 16. januarja. Neki dijak je na kolodvoru trikrat ustrelil na generala Trepova, ki je bil šest let policijski šef v Moskvi in je šele pred nekaj dnevi odstopil. Trepov ni bil zadet.

Rusko-japonska vojna.

London 16. januarja. Rusija predlaga Japonski zamenjavo ujetih vojakov.

Pariz 16. januarja. »Matin« poroča, da postopajo Japonci z ujetimi Rusi jako barbarsko. V Port Arturu ujetim Rusom niso dali 24 ur nič jesti in so jih pustili 36 ur ležati v snegu, oficirje pa silijo, da morajo loviti mine v pristanu.

Darila.

Upravištvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda Gospa Rista Gregoričeva, sopr. c. kr. notarja v Žuženpersu K 10: mesto venca na krsto gospice Olge Sterletove. Srčna hvala!

Za Vegov spomenik: Nimenovan 1 K. — Hvala lepa!

Za Prešernov spomenik: Gosp. Franc Sterle, postajenačelnik v pok. 5 K, mesto venca na krsto svojem prijatelju g. Rasmanu. Srčna hvala!

Za učiteljski konvikt. Nimenovan 1 K. — G. Fran Sterle 5 K mesto venca na krsto svojem prijatelju g. R-smanu. Skupaj 6 K. — Prisrčna hvala: svoto smo izročili g. J. Dimniku.

